

APOŠTOLSKÝ LIST „VĚRNOST, KTERÁ RODÍ BUDOUCNOST“

SVATÉHO OTCE LVA XIV. PŘI PŘÍLEŽITOSTI 60. VÝROČÍ KONCILNÍCH DEKRETŮ

OPTATAM TOTIUS A PRESBYTERORUM ORDINIS

(22. 12. 2025)

1. Věrnost, která rodí budoucnost, je to, k čemu jsou kněží povoláni i dnes, s vědomím, že vytrvat v apoštolském poslání nám dává možnost klást si otázky o budoucnosti služby a pomáhat druhým zakoušet radost z kněžského povolání. Šedesáté výročí Druhého vatikánského koncilu, které si v tomto jubilejním roce připomínáme, nám dává příležitost znovu kontemplotovat dar této plodné věrnosti a připomenout si učení dekretů *Optatam totius* a *Presbyterorum Ordinis*, vyhlášených dne 28. října a 7. prosince 1965. Jsou to dva texty zrozené z jediného dechu církve, která se cítí povolána být znamením a nástrojem jednoty pro všechny národy a je vyzvána k obnově s vědomím, že „žádoucí obnova celé církve závisí ve velké míře na kněžské službě oživené duchem Kristovým“.[1]

2. Neslavíme výročí „na papíře“! Oba dokumenty totiž pevně stojí na chápání církve jako Božího lidu putujícího dějinami a představují milník v reflexi o povaze a poslání pastýřské služby i o přípravě na ni; i po čase si uchovávají velkou svěžest a aktuálnost. Proto vybízím, aby se tyto texty nadále četly v křesťanských společenstvích a studovaly, zejména v seminářích a ve všech prostředích přípravy a formace ke službě těch, kteří mají přijmou svátost svěcení.

3. Dekrety *Optatam totius* a *Presbyterorum Ordinis*, dobře zasazené do proudu naukové tradice církve o svátosti svěcení, předložily koncilu úvahu o služebném kněžství a zřetelně ukázaly na péči koncilního shromáždění o kněze. Záměrem bylo vypracovat nezbytné předpoklady pro formaci budoucích generací kněží podle obnovy podporované koncilem, při zachování služebné identity a zároveň s naznačením nových perspektiv, které by integrovaly předchozí reflexi v horizontu zdravého doktrinárního vývoje.[2] Proto je třeba uchovávat jejich památku jako živou – odpovědí na výzvu zachytit poslání, které tyto dekrety svěřily celé církvi: vždy a každodenně posilovat kněžskou službu čerpáním síly z jejího kořene, jímž je pouto mezi Kristem a církví, abychom spolu se všemi věřícími a v jejich službě byli učedníky misionáři podle jeho Srdce.

4. Zároveň v uplynulých šesti desetiletích od koncilu lidstvo prožilo a prožívá změny, které vyžadují stálé prověřování absolvované cesty a důslednou aktualizaci koncilního učení. Současně v těchto letech Duch svatý vedl církve k rozvinutí koncilní nauky o její komunitní povaze v synodální a misionářské podobě.[3] S tímto úmyslem adresuji tento apoštolský list celému Božímu lidu, abychom společně znovu promysleli identitu a úlohu svátostné služby ze svěcení ve světle toho, co Pán dnes od církve žádá, a pokračovali tak ve velkém díle aktualizace [aggiornamento] Druhého vatikánského koncilu. Navrhuji činit to prizmatem věrnosti, která je zároveň Boží milostí i ustavičnou cestou obrácení, abychom s radostí odpovídali na povolání Pána Ježíše. Na úvod chci vyjádřit vděčnost za svědectví a oddanost kněží, kteří po celém světě dávají život, slaví Kristovu oběť v eucharistii, hlásají Slovo, rozhřešují hříchy a den co den se velkodušně věnují bratřím a sestrám, slouží jejich společenství a jednotě, a zvláště se starají o ty, kdo nejvíce trpí a žijí v nouzi.

Věrnost a služba

5. Každé povolání v církvi se rodí z osobního setkání s Kristem, „který dává životu nový horizont a tím rozhodující směr“.[4] Před každým závazkem, před každou dobrou osobní aspirací, před každou službou stojí hlas Mistra, který volá: „Pojď za mnou“ (Mk 1,17). Pán života nás zná a osvěcuje naše srdce svým pohledem lásky (srov. Mk 10,21). Nejde pouze o vnitřní hlas, ale o duchovní impuls, který k nám často přichází skrze příklad jiných Pánových učedníků a nabývá podoby odvážného životního rozhodnutí. Věrnost povolání, zvláště v čase zkoušky a pokušení, sílí, když nezapomínáme na tento hlas, když si umíme s nadšením připomínat znění Pánova hlasu, který nás miluje, vybírá a volá, a když se opíráme i o nepostradatelné doprovázení těch, kdo mají zkušenost s životem v Duchu. Ozvěna tohoto Slova je v čase principem vnitřní jednoty s Kristem, která je v apoštolském životě základní a nevyhnutelná.

6. Povolání ke svěcené službě je svobodným a nezaslouženým Božím darem. Povolání totiž neznamená Pánovo donucení, nýbrž láskyplnou nabídku projektu spásy a svobody pro vlastní existenci, který přijímáme, když s Boží milostí rozpoznáme, že středem našeho života je Ježíš, Pán. Tehdy povolání ke svěcené službě roste jako darování sebe samých Bohu a tím i jeho svatému lidu. Celá církev se za tento dar modlí a raduje se z něj se srdcem plným naděje a vděčnosti, jak vyjádřil papež Benedikt XVI. na závěr Roku kněží: „Chtěli jsme probudit radost z toho, že nám je Bůh tak blízko, a vděčnost za to, že se svěřuje naší slabosti; že nás vede a podpírá den za dnem. Chtěli jsme tím také znovu ukázat mladým, že toto povolání, toto společenství služby pro Boha a s Bohem, existuje – ba že Bůh čeká na naše ‚ano‘.“ [5]

7. Každé povolání je darem Otce, který má být střežen ve věrnosti v dynamice trvalého obrácení. Poslušnost vlastnímu povolání se buduje dennodenně nasloucháním Božím slovu, slavením svátostí – zvláště eucharistické oběti – evangelizací, blízkostí k posledním a kněžským bratrstvím, čerpáním z modlitby jako z výsostného místa setkání s Pánem. Každý den se kněz jakoby vrací ke Galilejskému jezeru – tam, kde Ježíš řekl Petrovi: „Miluješ mě?“ (Jan 21,15) – aby obnovil své „ano“.[6] V tomto smyslu chápeme, co *Optatam totius* říká o kněžské formaci: aby se nezastavila v období seminární formace (srov. čl. 22), ale otevřela cestu trvalé, stálé formaci, která vytváří dynamiku ustavičné lidské, duchovní, intelektuální a pastorační obnovy.

8. Proto jsou všichni kněží povoláni pečovat stále o svou formaci, aby udržovali živý Boží dar přijatý ve svátosti svěcení (srov. 2 Tím 1,6). Věrnost povolání tedy neznamená strnulost ani uzavření, ale je cestou každodenního obrácení, která potvrzuje a nechává dozrávat přijaté povolání. V této perspektivě je vhodné podporovat iniciativy, jako byl *Kongres o trvalé formaci kněží*, konaný ve Vatikánu 6.–10. února 2024 za účasti více než osmi set odpovědných za trvalou formaci z osmdesáti národů. Permanentní formace, spíše než intelektuální úsilí nebo pastorační aktualizace, je živou pamětí a stálou aktualizací vlastního povolání na společné cestě.

9. Už od chvíle povolání a počáteční formace je krása a stálost cesty chráněna následováním Krista. Každý pastýř si musí totiž ještě předtím, než se začne věnovat vedení stáde, stále připomínat, že je sám učedníkem Mistra spolu s bratry a sestrami, protože „po celý život zůstáváme ‚učedníky‘ s trvalou touhou připodobňovat se Kristu“.[7] Jen tento vztah poslušného následování a věrného učednictví může udržet mysl i srdce správným směrem navzdory ořesům, které život může přinést.

10. V posledních desetiletích krize důvěry v církve vyvolaná zneužíváním spáchaným členy kléru, které nás naplňuje pocitem hanby a volá k pokoře, nás učinila ještě citlivějšími pro naléhavost integrální formace, jež zajistí lidský růst a zralost kandidátů kněžství spolu s bohatým a pevným duchovním životem.

11. Téma formace je klíčové i tváří v tvář jevu těch, kteří po několika letech či dokonce desetiletích opouštějí službu. Tuto bolestnou skutečnost nelze chápat jen právním pohledem; vyžaduje pozorný a soucitný pohled na příběh těchto bratrů a na mnohé důvody, které je mohly k takovému rozhodnutí přivést. Odpovědí je především obnovené formační úsilí, jehož cílem je „cesta důvěrnosti s Pánem, která zahrnuje celou osobu – srdce, rozum, svobodu – a utváří ji k obrazu Dobrého Pastýře“.[8]

12. Z toho plyne, že „seminář, ať je pojat jakkoli, by měl být školou citů (*scuola degli affetti*) [...], potřebujeme se učit milovat – a milovat jako Ježíš“. Proto vyzývám seminaristy k vnitřní práci na motivacích, která zahrne všechny oblasti života: „Není na vás nic, co by mělo být odhozeno; vše má být přijato a proměněno v logice pšeničného zrna, aby se z vás stali lidé a kněží šťastní, ‚mosty‘ a ne překážky setkání s Kristem pro všechny, kdo k vám přistupují.“[9] Jen kněží a zasvěcené osoby lidsky zralé a duchovně pevné – tedy lidé, u nichž jsou lidská a duchovní dimenze dobře integrovány, a proto jsou schopni autentických vztahů se všemi – mohou přijmout závazek celibátu a věrohodně hlásat evangelium Vzkříšeného.

13. Je tedy třeba *střežit a rozvíjet povolání* cestou neustálého obrácení a obnovené věrnosti, která nikdy není pouze individuální, ale zavazuje nás pečovat jedni o druhé. Tato dynamika je vždy znovu dílem milosti, která objímá naši křehkou lidskost a uzdravuje ji z narcismu a sebestřednosti. Ve víře, naději a lásce jsme povoláni den co den vstupovat na cestu následování s plnou důvěrou v Pána. Společenství, synodalita a misie se totiž nemohou uskutečnit, pokud v srdci kněží nepřestane pokušení autoreference a neuvolní místo logice naslouchání a služby. Jak zdůraznil Benedikt XVI.: „Kněz je služebníkem Kristovým v tom smyslu, že jeho existence, ontologicky připodobněná Kristu, má podstatně vztahový charakter: je v Kristu, pro Krista a s Kristem ve službě lidem. Právě proto, že patří Kristu, je kněz radikálně ve službě lidem: je služebníkem jejich spásy, jejich štěstí, jejich pravého osvobození; a v tomto postupném přijímání Kristovy vůle dozrává v modlitbě, v ‚být s ním srdce k srdci‘.“[10]

Věrnost a bratrství

14. Druhý vatikánský koncil zasadil specifickou službu kněží do rámce stejné důstojnosti a bratrství všech pokřtěných, jak dosvědčuje dekret *Presbyterorum Ordinis*: „Kněží Nového zákona, i když na základě svátosti svěcení vykonávají vznešenou a nepostradatelnou funkci otce a učitele v Božím lidu a pro Boží lid, jsou přece učedníky Páně jako ostatní věřící, povolání k účasti na jeho království Boží milostí. Uprostřed všech, kdo byli znovuzrozeni vodami křtu, jsou kněží bratry, údy téhož jediného Kristova těla, jehož budování je úkolem všech.“[11] V rámci tohoto základního bratrství, které má kořen ve křtu a spojuje celý Boží lid, koncil osvětluje zvláštní bratrské pouto mezi svěcenými služebníky, založené na téže svátosti svěcení: „Všichni kněží, ustanovení do řádu kněžství svěcením, jsou mezi sebou spojeni těsným svátostným bratrstvím; zvláštním způsobem však tvoří jedno presbyterium v diecézi, do jejíž služby jsou začleněni pod svým biskupem. [...] Proto je každý spojen s ostatními členy tohoto presbyteria zvláštními pouty apoštolské lásky, služby a bratrství.“ [12] Kněžské bratrství tedy není jen úkolem, který je třeba splnit, ale je darem, který je vlastní milosti svěcení. Je třeba

uznat, že tento dar nás předchází: nevzniká jen dobrou vůlí a společným úsilím, ale je darem milosti, která nás činí účastnými služby biskupa a uskutečňuje se ve společenství s ním a se spolubratry.

15. Právě proto jsou však kněží povoláni *odpovídat na milost bratrství* tím, že svým životem projeví a potvrdí to, co je mezi nimi ustanoveno nejen křestní milostí, ale i svátostí svěcení. Být věrný společenství znamená především překonat pokušení individualismu, které se těžce slučuje s misionářským a evangelizačním působením, jež se vždy týká církve jako celku. Není náhodou, že Druhý vatikánský koncil mluví o kněžích téměř vždy v množném čísle: žádný pastýř neexistuje sám! Sám Pán „ustanovil Dvanáct – které nazval apoštoly – aby byli s ním“ (Mk 3,14): to znamená, že nemůže existovat služba oddělená od společenství s Ježíšem Kristem a s jeho tělem, jímž je církev. Stále viditelněji zpřítomňovat tuto vztahovou a komunitní dimenzi svěcené služby, s vědomím, že jednota církve vyvěrá z „jednoty Otce i Syna i Ducha svatého“ [13], je jednou z hlavních výzev pro budoucnost, zvláště ve světě poznamenaném válkami, rozdělením a nesvorností.

16. Kněžské bratrství je tedy třeba chápat jako konstitutivní prvek identity služebníků,[14] nejen jako ideál či slogan, ale jako oblast, do níž je třeba se znovu a s novou silou vložit. V tomto smyslu se mnoho vykonalo uskutečňováním pokynů *Presbyterorum Ordinis* (srov. čl. 8), ale mnoho zbývá, počínaje například spravedlivým finančním vyrovnáním mezi těmi, kdo slouží v chudých farnostech, a těmi, kdo konají službu v ekonomicky zajištěných společenstvích. Je třeba rovněž přiznat, že v mnoha zemích a diecézích dosud není zajištěno potřebné zabezpečení pro nemoc a stáří. Vzájemná péče, zejména pozornost vůči spolubratřím osamělým a izolovaným, stejně jako vůči nemocným a starým, nemůže být považována za méně důležitou než péče o lid, který je nám svěřen. Je to jedna ze zásadních výzev, které jsem kněžím připomněl při jejich nedávném jubileu: „Jak bychom totiž my, svěcení služebníci, mohli být tvůrci živých společenství, kdyby mezi námi na prvním místě nevládlo skutečné a upřímné bratrství?“ [15]

17. V mnoha kontextech – zejména západních – se pro život kněží otevírají nové výzvy spojené s dnešní mobilitou a roztříštěností společenské struktury. To způsobuje, že kněží už nejsou začleněni do soudržného a věřícího prostředí, které v minulosti podporovalo jejich službu. V důsledku toho jsou více vystaveni osamělosti, která tlumí apoštolský zápal a může vést k neutěšenému uzavření se do sebe. I proto, v návaznosti na pokyny mých předchůdců, [16] si přeji, aby ve všech místních církvích vzniklo obnovené úsilí investovat do možných forem společného života a podporovat tyto formy, „aby si kněží mohli navzájem pomáhat rozvíjet duchovní a intelektuální život, účinněji spolupracovat ve službě a případně se vyhnout nebezpečí samoty“. [17]

18. Na druhé straně je třeba připomenout, že kněžské společenství se nikdy nesmí proměnit v potlačení jednotlivců, charismatických darů nebo talentů, které Pán vložil do života každého z nás. Je důležité, aby v presbyteriu diecéze – díky rozlišování biskupa – bylo možné nalézt rovnováhu mezi oceněním těchto darů a zachováním společenství. Škola synodality může v této perspektivě všem pomoci vnitřně dozrávat k přijetí různých charismat v syntéze, jež posiluje jednotu presbyteria věrného evangelia a učení církve. V době velkých křehkostí jsou všichni svěcení služebníci povoláni žít společenství návratem k podstatě a k přiblížení se lidem, aby střežili naději, která dostává tvář v pokorné a konkrétní službě. V tomto horizontu je zvláště služba trvalého jáhna, připodobněného Kristu Služebníku, živým znamením lásky, která nezůstává na povrchu, ale sklání se, naslouchá a daruje se. Krása církve tvořené kněžími a jáhny, kteří spolupracují spojení toutéž vášní pro evangelium a pozorností k nejchudším, se

stává zářivým svědectvím společenství. Podle Ježíšových slov (srov. Jan 13,34–35) právě z této jednoty, zakořeněné ve vzájemné lásce, čerpá křesťanské hlásání věrohodnost a sílu. Proto je jáhenská služba, zejména pokud je prožívána ve společenství s vlastní rodinou, darem, který je třeba poznat, ocenit a podporovat. Diskrétní, ale nepostradatelná služba mužů oddaných pro konání skutků lásky k bližnímu nám připomíná, že misie se neuskutečňuje velkými gesty, ale společenstvím v zápalu pro Boží království a každodenní věrností evangeliu.

19. Příhodnou a výmluvnou ikonou věrnosti společenství je bezpochyby obraz, který předkládá svatý Ignác Antiochijský v listu Efezanům: „Je vhodné, abyste běželi ve shodě s úmysly biskupa, což už činíte. Vaše presbyterium, hodné paměti, hodné Boha, je v dokonalé shodě s biskupem jako struny s ceterou. Proto ve vaší jednomyslnosti a ve vaší svorné lásce je oslavován Ježíš Kristus. [...] Je tedy prospěšné, abyste byli v bezúhonné jednotě, abyste měli stále účast na Bohu.“ [18]

Věrnost a synodalita

20. Přicházím k bodu, který mi zvláště leží na srdci. Když dekret *Presbyterorum Ordinis* hovoří o identitě kněží, zdůrazňuje nejprve pouto s kněžstvím a posláním Ježíše Krista (srov. čl. 2) a poté uvádí tři základní souřadnice: vztah k biskupovi, který v kněžích nachází „nezbytné spolupracovníky a rádce“ a s nimiž udržuje bratrský a přátelský vztah (srov. čl. 7); svátostné společenství a bratrství s ostatními kněžími, aby společně přispívali „k témuž dílu“ a konali „jedinou službu“, pracovali „pro tutéž věc“, i když se věnují různým úkolům (čl. 8); vztah k věřícím laikům, mezi nimiž jsou kněží se svým specifickým úkolem bratry mezi bratry, sdílejí stejnou křestní důstojnost, spojují „své úsilí s úsilím věřících laiků“ a využívají „jejich zkušeností a kompetencí v různých oblastech lidské činnosti, aby společně rozpoznávali znamení doby“. Místo toho, aby se vyvyšovali nebo soustředili všechny úkoly na sebe, „mají s vírou objevovat charismata, jak pokorná [skromná], tak vznešená, která jsou laikům udělována v rozličných podobách“ (čl. 9).

21. V této oblasti je stále hodně práce. Podnět synodálního procesu je silnou výzvou Ducha svatého učinit v tomto směru rozhodné kroky. Proto znovu potvrzují svou touhu „pozvat kněze [...] aby nějakým způsobem otevřeli svá srdce a účastnili se těchto procesů“ [19], které prožíváme. Druhé zasedání XVI. synodálního shromáždění ve svém závěrečném dokumentu [20] navrhlo proměnu [*conversione*] vztahů a procesů. Je zásadní, aby se ve všech partikulárních církvích podnikly vhodné iniciativy, díky nimž se kněží seznámí se směrnicemi tohoto dokumentu a zakusí plodnost synodálního stylu církve.

22. To vše vyžaduje formační úsilí na všech úrovních, zvláště v počáteční a trvalé formaci kněží. V církvi, která je stále více synodální a misijní, kněžská služba neztrácí nic ze své důležitosti a aktuálnosti; naopak se bude moci více soustředit na své vlastní specifické úkoly. Výzva synodality – která neodstraňuje rozdíly, ale naopak je zhodnocuje – zůstává jednou z hlavních příležitostí pro kněze budoucnosti. Jak připomíná citovaný závěrečný dokument: „Kněží jsou povoláni žít svou službu v postoji blízkosti k lidem, přijetí a naslouchání všem, a otevírat se synodálnímu stylu“ (čl. 72). Aby bylo možné stále lépe uskutečňovat ekleziologii společenství, je třeba, aby služba kněze překonala model výlučného vedení, které vede k centralizaci pastoračního života a kde je břemeno všech zodpovědností svěřeno jen jednomu, a směřovala k vedení stále více kolegiálnímu – ve spolupráci mezi kněžími, jáhny a celým Božím lidem – v tom vzájemném obohacení, jež je plodem rozmanitosti charismat probouzených

Duchem svatým. Jak nám připomíná *Evangelii gaudium*, služebné kněžství a připodobnění Kristu Snoubenci nás nemají vést k tomu, abychom ztotožňovali svátostnou mocí s vládnutím, protože „připodobnění kněze Kristu Hlavě – tedy jako hlavnímu prameni milosti – neznamená povýšení, které by jej stavělo nad vše ostatní“. [21]

Věrnost a misie

23. Identita kněží se utváří kolem jejich *bytí pro druhé* a je neoddělitelná od jejich poslání. Vždyť kdo „se snaží najít kněžskou identitu introspektivním zkoumáním vlastního nitra, možná nenajde nic jiného než signály, které říkají ‚vyjdi‘: vyjdi ze sebe, vyjdi hledat Boha v adoraci, vyjdi a dej svému lidu to, co ti bylo svěřeno – a tvůj lid se postará, abys pocítil a okusil, kdo jsi, jak se jmenuješ, jaká je tvá identita, a dá ti radost ze stonásobku, který Pán slíbil svým služebníkům. Když nevyjdeš ze sebe, olej zhořkne a pomazání nemůže být plodné.“ [22] Jak učil svatý Jan Pavel II.: „Kněží jsou v církvi a pro církev svátostným zpřítomněním Ježíše Krista Hlavy a Pastýře; s autoritou hlásají jeho slovo, opakuji jeho gesta odpuštění a nabídky spásy, zejména křtem, pokáním a eucharistií, vykonávají jeho láskyplnou péči až k úplnému darování sebe pro stádo, které shromažďují v jednotě a vedou k Otci skrze Krista v Duchu.“ [23] Tak se kněžské povolání rozvíjí mezi radostmi a námahami pokorné služby bratřím – služby, kterou svět často nechápe, ale po níž má hlubokou žízeň: setkat se s věřícími a věrohodnými svědky Boží lásky, věrné a milosrdné, je prvotní cestou evangelizace.

24. V našem současném světě, charakterizovaném uspěchaným rytmem a úzkostnou snahou o hyper-propojení [hyper-konektivitu], která nás často činí roztěkanými a vede k aktivismu, se proti věrnosti tomuto poslání ukrádají alespoň dvě pokušení. První spočívá v mentalitě efektivity, podle níž se hodnota člověka měří výkonem, tedy množstvím činností a projektů. V takovém myšlení to, co děláš, předchází tomu, kým jsi – obrací se právě pořadí duchovní identity. Druhé pokušení, opačné, má podobu jistého kvietismu [pasivního postoje]: vyděšení kontextem se stáhneme do sebe, odmítáme výzvu evangelizace a zaujímáme líný a poraženecký postoj. Naproti tomu radostná a zanícená kněžská služba – navzdory všem lidským slabostem – může a musí s nadšením přijmout úkol evangelizovat každou dimenzi naší společnosti, zvláště kulturu, ekonomiku a politiku, aby bylo vše sjednoceno v Kristu (srov. Ef 1,10). Aby tato dvě pokušení byla překonána a aby byla služba radostná a plodná, ať je každý kněz věrný poslání, které přijal, tedy daru milosti předanému biskupem při kněžském svěcení. Věrnost poslání znamená přijmout vzor, které nám předal svatý Jan Pavel II., když připomněl, že pastýřská láska je princip sjednocující život kněze. [24] Právě udržováním živého ohně pastýřské lásky – lásky Dobrého Pastýře – může každý kněz nalézat rovnováhu každodenního života a umět rozlišovat, co je prospěšné a co je vlastní kněžské službě podle pokynů církve.

25. Harmonii mezi kontemplací a činností nelze hledat prostřednictvím uspěchaných operačních schémat nebo prostým vyvažováním aktivit, nýbrž tím, že se do středu služby postaví velikonoční rozměr. Darovat se bez výhrad nemůže a nesmí znamenat vzdát se modlitby, studia a kněžského bratrství; naopak se to stává horizontem, v němž je vše pochopeno potud, pokud je to zaměřeno k Pánu Ježíši, zemřelému a vzkříšenému pro spásu světa. Tak se uskutečňují i sliby dané při svěcení, které spolu s odstupem od hmotných statků realizují v srdci kněze vytrvalé hledání a přilnutí k Boží vůli, aby v jeho jednání prosvítal Kristus. To se děje například tehdy, když se vyhýbáme každému sebestřednému chování a oslavování sebe sama, navzdory veřejné exponovanosti, kterou role někdy vyžaduje. Kněz vychovávaný tajemstvím, které slaví ve svaté liturgii, musí „zmizet, aby zůstal Kristus; stát se malým, aby On byl poznán

a oslaven; vydat se až do konce, aby nikomu nechyběla možnost poznat ho a milovat“.[25] Proto musí být mediální vystupování, užívání sociálních sítí a všech dnes dostupných nástrojů vždy moudře posuzováno a jako kritérium rozlišování je třeba přijmout službu evangelizaci: „Vše je mi dovoleno!‘ Ano, ale ne všechno prospívá“ (1 Kor 6,12).

26. V každé situaci jsou kněží povoláni dát účinnou odpověď, a to svědectvím střídavého života a života v čistotě, na velký hlad po autentických a upřímných vztazích, který v současné společnosti pozorujeme, a vydávat svědectví o církvi, jež je „účinným kvasem vazeb, vztahů a bratrství lidské rodiny“, „schopnou žít vztahy: s Pánem, mezi mužem a ženou, v rodinách, ve společenstvích, mezi všemi křesťany, mezi sociálními skupinami, mezi náboženstvími“. [26] K tomu je třeba, aby kněží i laici – všichni společně – uskutečnili skutečné misijní obrácení, které nasměruje křesťanská společenství pod vedením pastýřů „do služby poslání, které věřící uskutečňují uvnitř společnosti, v rodinném a pracovním životě“. Jak poznamenala synoda: „Tak bude jasněji vidět, že farnost není soustředěna na sebe, ale je zaměřena na misi a je povolána podporovat úsilí mnoha lidí, kteří různými způsoby žijí a dosvědčují svou víru v zaměstnání a v sociální, kulturní a politické činnosti.“ [27]

Věrnost a budoucnost

27. Přeji si, aby slavení výročí dvou koncilních dekretů a cesta, kterou jsme povoláni společně projít, aby se tyto dekrety naplnily a aktualizovaly, to vše ať přinese nové Letnice v povolání v církvi a probudí svatá, četná a vytrvalá povolání ke služebnému kněžství, aby nikdy nechyběli dělníci na Pánově žni. Ať se v nás všech probudí vůle plně se angažovat v pastorační povolání a ve vytrvalé modlitbě k Pánu žně (srov. Mt 9,37–38).

28. Spolu s modlitbou však nedostatek povolání ke kněžství – zejména v některých oblastech světa – vyžaduje, aby všichni přehodnotili účinnost pastoračních postupů církve. Je pravda, že příčiny této krize mohou být různé a mnohohrstevné, a zvláště záviset na sociokulturním kontextu; zároveň je však třeba mít odvahu předkládat mladým lidem silné a osvobozující nabídky a v partikulárních církvích vytvářet „prostředí a formy pastorační mládeže prochnuté evangeliem, kde se mohou projevat naplno a dozrávat povolání k úplnému darování sebe sama“. [28] V jistotě, že Pán nikdy nepřestává volat (srov. Jan 11,28), je třeba mít vždy na paměti povolání v každé pastorační oblasti, zejména v oblasti mládeže a rodiny. ve všech oblastech pastorační, zvláště v pastorační mládeže a rodin, stále mít na paměti povolání jako rozměr. Pamatujme: bez péče o všechna povolání není budoucnost!

29. Na závěr děkuji Pánu, který je vždy blízko svému lidu a kráčí s námi, naplňuje naše srdce nadějí a pokojem, které máme nést všem. „To, bratři a sestry, bych si přál, aby bylo naším prvním velkým přáním: církev jednotná, znamení jednoty a společenství, která se stane kvasem pro smířený svět.“ [29] A děkuji vám všem, pastýřům i věřícím laikům, že otevíráte mysl a srdce prorockému poselství koncilních dekretů *Presbyterorum Ordinis* a *Optatam totius* a jste připraveni společně z nich čerpat výživu a podnět pro cestu církve. Svěřuji všechny seminaristy, jáhny a kněze přímluvě Neposkvrněné Panny, Matky dobré rady, a svatému Janu Marii Vianneyovi, patronovi farářů a vzoru všech kněží. Jak říkával farář z Ars: „Kněžství je láska Ježíšova srdce“. [30] Láska tak silná, že rozptýlí mraky zvyku, sklíčenosti a samoty; láska úplná, která je nám darována v plnosti v eucharistii. Eucharistická láska, kněžská láska.

Dáno v Římě u sv. Petra dne 8. prosince, na slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie, v jubilejním roce 2025, prvním roku mého pontifikátu.

LEV XIV., papež

Poznámky

[1] II. vatikánský ekumenický koncil, dekret *Optatam totius* o kněžské formaci, *Proemium* (Úvod).

[2] Srov. J. H. Newman, *An Essay on the Development of Christian Doctrine*, Notre Dame 2024. V tomto smyslu připomínám výzvu *Optatam totius*, čl. 16, k obnově a podpoře církevních studií, která je dosud aktuální.

[3] Srov. Synod biskupů, *Za synodální církev: společenství – spoluúčast – poslání*, Přípravný dokument (2021), 1; František, Projev k připomínce 50. výročí zřízení Synodu biskupů (17. října 2015).

[4] Benedikt XVI., encyklika *Deus caritas est* (25. prosince 2005), 1.

[5] Benedikt XVI., *Homilie při mši na závěr Roku kněží* (11. června 2010).

[6] „Když se Petra ptal, zda ho miluje, neptal se proto, že by potřeboval poznat lásku učedníka, ale aby ukázal velikost své lásky“ (sv. Jan Zlatoústý, *De sacerdotio* II, 1: SCh 272, Paříž 1980, 104, 48–51).

[7] Kongregace pro klérus, *Dar kněžského povolání. Ratio Fundamental Institutionis Sacerdotalis* (8. prosince 2016), čl. 57.

[8] Projev k účastníkům mezinárodního setkání „Šťastní kněží – ‚Nazval jsem vás přáteli‘ (Jan 15,15)“, pořádaného Dikasteriem pro klérus u příležitosti Jubilea kněží a seminaristů (26. června 2025).

[9] Meditace při příležitosti Jubilea seminaristů (24. června 2025).

[10] Benedikt XVI., katecheze (24. června 2009).

[11] II. vatikánský ekumenický koncil, dekret *Presbyterorum Ordinis* o službě a životě kněží, 9.

[12] Tamtéž, 8.

[13] Sv. Cyprián, *De dominica oratione* (O modlitbě Páně), 23: CCSL 3A, Turnhout 1976, 105.

[14] Srov. Kongregace pro klérus, *Dar kněžského povolání. Ratio Fundamental Institutionis Sacerdotalis* (8. prosince 2016), čl. 87–88.

[15] Projev k účastníkům mezinárodního setkání „Šťastní kněží – ‚Nazval jsem vás přáteli‘ (Jan 15,15)“, pořádaného Dikasteriem pro klérus u příležitosti Jubilea kněží a seminaristů (26. června 2025).

[16] Srov. sv. Jan Pavel II., posynodální apoštolská exhortace *Pastores dabo vobis* (25. března 1992), 61; Benedikt XVI., apoštolský list ve formě motu proprio *Ministorum institutio* (16. ledna 2013).

[17] II. vatikánský ekumenický koncil, dekret *Presbyterorum Ordinis* (7. prosince 1965), 8.

- [18] Sv. Ignác Antiochijský, *Ad Ephesios* (List Efezanům), 4, 1–2: SCh 10, Paříž 1969, 72.
- [19] Projev k účastníkům Jubilea synodálních týmů a orgánů spoluúčasti (24. října 2025).
- [20] Synod biskupů, *Závěrečný dokument Druhého zasedání XVI. řádného generálního shromáždění „Za synodální církev: společenství, spoluúčast, poslání“* (26. října 2024).
- [21] František, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), 104.
- [22] Týž, homilie při mši svaté se svěcením olejů (Missa chrismatis) (17. dubna 2014).
- [23] Sv. Jan Pavel II., posynodální apoštolská exhortace *Pastores dabo vobis* (25. března 1992), 15.
- [24] Srov. tamtéž, 23.
- [25] Homilie při mši svaté *Za církev* (9. května 2025).
- [26] Synod biskupů, *Závěrečný dokument Druhého zasedání XVI. řádného generálního shromáždění „Za synodální církev: společenství, spoluúčast, poslání“* (26. října 2024), 20; 50.
- [27] Tamtéž, 59; 117.
- [28] *Projev k účastníkům mezinárodního setkání „Šťastní kněží – ‚Nazval jsem vás přáteli‘ (Jan 15,15)“, pořádaného Dikasteriem pro klérus u příležitosti Jubilea kněží a seminaristů* (26. června 2025).
- [29] *Homilie při zahájení petrovské služby římského biskupa* (18. května 2025).
- [30] „*Le Sacerdoce, c’est l’amour du cœur de Jésus*“, v: Bernard Nodet, *Le curé d’Ars. Sa pensée, son cœur*, Paříž 1995, s. 98.